

Behovsanalys och underlag för modell/metodik för kunskapsdialog

Demand analysis – framework for knowledge transfer

SLUTSATSER

- RE:Source behöver en arbetsmodell som är baserad på de behov och framgångsfaktorer som har identifierats i projektet för att stimulera ökat kunskapsutbyte och samverkan bland områdets aktörer
- Modellen bör erbjuda praktiska hjälpmedel och inspirerande exempel som kan leda enskilda aktörer framåt samt återkommande aktiviteter för områdets aktörer gällande aktuella, utvalda ämnen
- Nästa steg bör vara att sammanställa hjälpmedel och planera en kunskapsdialogaktivitet, därefter testa och utvärdera modellen för att sedan vidareutveckla upplägget och etablera det inom RE:Source

Med stöd från:

STRATEGISKA
INNOVATIONS-
PROGRAM

Förord

Projektet har utförts inom ramen för innovationsprogrammet RE:Source som är finansierat av Energimyndigheten, Vinnova och Formas.

Titel på projektet – svenska Behovsanalys och underlag för modell/metodik för kunskapsdialog
Titel på projektet – engelska Demand analysis – framework for knowledge transfer
Universitet/högskola/företag SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
Adress Box 857 501 15 Borås
Namn på projektledare Annelie Karlsson
Namn på ev övriga projektdeltagare Lisa Andersson
Nyckelord: 5-7 st Arbetsmodell, samverkan, kunskapsöverföring, kunskapsdialog, kunskapsutbyte

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Summary	5
Inledning och bakgrund	6
Genomförande	6
Resultat och diskussion.....	7
Slutsatser och nyttiggörande	8
Nästa steg	9
Resultatredovisning	9
Referenser	10
Bilagor	10

Sammanfattning

RE:Source handlar om stora samhällsutmaningar som kräver samverkan mellan olika aktörer från olika sektorer i samhället. Sådan samverkan förutsätter en gemensam förståelse och ett ömsesidigt kunskapsutbyte - en kunskapsdialog istället för traditionell envägskommunikation. De som genererar kunskap och innovationer och de som kan omsätta och nyttja dem behöver utbyta erfarenheter. Projektet *Behovsanalys och underlag för modell/metodik för kunskapsdialog* har utgjort första delen i arbetet med att ta fram en infrastruktur för kunskapsdialog anpassad för RE:Source.

Tolv intervjuer har genomförts för att kartlägga hur ett urval av områdets aktörer, däribland representanter från avfallsbolag, branschorganisationer, intresseorganisationer, storföretag, småföretag, experter, myndigheter samt offentlig sektor, arbetar med kunskapsutbyte. Resultatet visade att många ingår i nätverk som förser dem med information och kunskap men att det finns efterfrågan på ökat kunskapsutbyte över sektorsgränser samt bättre dialog mellan privata aktörer och offentlig sektor för att i större uträkning kunna arbeta utifrån ett systemperspektiv. Att omsätta kunskap i praktiken framkommer svårt.

RE:Source behöver en infrastruktur som svarar på behoven och baseras på identifierade framgångsfaktorer. Figuren nedan visar hur en sådan infrastruktur kan vara uppbyggd kring hjälpmedel och aktiviteter för att stimulera samverkan och kunskapsutbyte, det som inom projektet kallas för kunskapsdialog. Nästa steg är att sammanställa en verktygslåda för kunskapsdialog för att därefter testa, utvärdera och vidareutveckla modellen i syfte att stötta enskilda organisationer och stimulera en levande kultur för kunskapsdialog inom programmet.

Figur 1: Underlag till arbetsmodell för kunskapsdialog anpassad för RE:Source

Summary

RE:Source is based on cooperation between different stakeholders from different sectors of society. Such collaboration requires a shared understanding and a mutual exchange of knowledge - a knowledge dialogue instead of the traditional one-way communication. Those who generate knowledge and innovation, and those who can make action out of it need to exchange experiences. This project, *Demand analysis – framework for knowledge transfer*, is the first step to develop an infrastructure for knowledge dialogue adapted to RE:Source.

12 interviews with representatives from waste management companies, trade organizations, interest groups, corporations, small and large businesses, experts, authorities and the public sector has been conducted to see what they demand and recommend. Many are part of useful networks but there is interest in greater exchange of knowledge and better dialogue across sectors. To go from knowledge into action appear difficult, consequently there is a need of a supporting system that offer helpful tools.

The figure below shows a structure with tools and activities based on the findings and identified key factors. This structure has to be tested, evaluated and further developed in order to support individual organizations and stimulate a culture of knowledge dialogue in RE:Source.

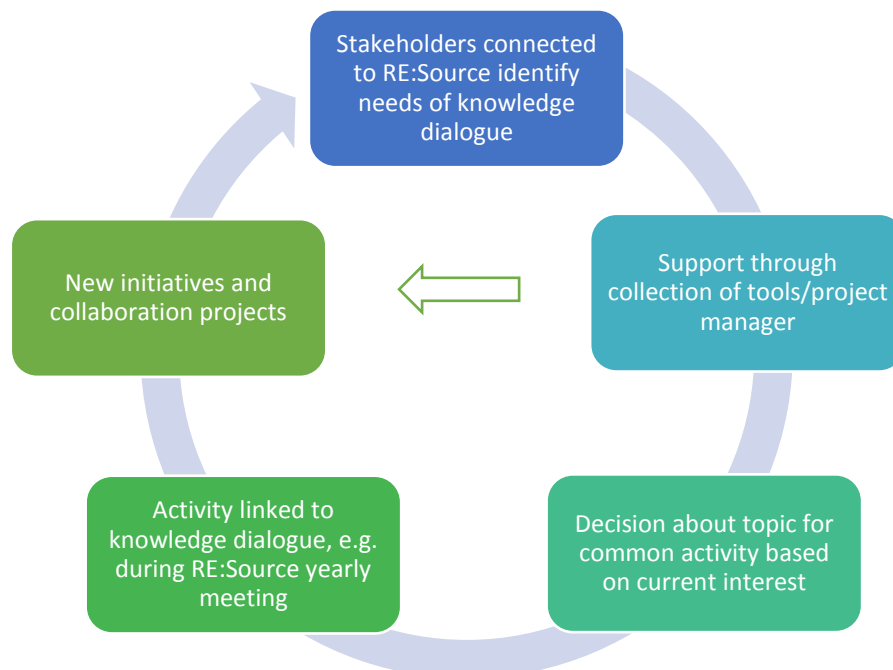

Figure 2: Structure for knowledge dialogue adapted to RE:Source

Inledning och bakgrund

RE:Source handlar om stora samhällsutmaningar som kräver samverkan mellan olika aktörer från olika sektorer i samhället. Sådan samverkan förutsätter en gemensam förståelse och ett ömsesidigt kunskapsutbyte - en kunskapsdialog. Projektet *Behovsanalys och underlag för modell/metodik för kunskapsdialog* har utgjort första delen i arbetet med att ta fram en infrastruktur för detta. Syftet har varit att undersöka hur en arbetsmodell för kunskapsdialog inom RE:Source bör vara utformad för att tillgodose de behov som RE:Sources aktörer har.

Gängse praxis inom området forskningsgenerering har länge grundat sig i en envägskommunikationsprincip. Den som tar fram kunskapen är ansvarig för att sprida den till omvärlden. I många fall sker detta genom masskommunikativa kanaler såsom vetenskapliga och populärvetenskapliga artiklar, websidor och nyhetsbrev. Det är ett effektivt sätt att dela information och kunskap men det säkerställer inte att den tas upp, förstås eller omsätts av de tänkta mottagarna eller de som är i behov av den. För att få till en reell kunskapsöverföring, särskilt inom en organisation så heterogen som RE:Source, med aktörer från många olika segment och områden, behövs ett format som ger utrymme för systematisk samverkan mellan avsändare och mottagare. Det vill säga samverkan mellan de som genererar kunskap och innovationer och de som kan omsätta och nyttja den.

Genomförande

Genom dialog med temaledare, andra verktygsledare, medarbetare samt RE:Source programledning har projektet fått inspel under projektiden. Den ursprungliga planen, att genomföra en skriftlig enkätundersökning med aktörer inom RE:Sources sektor, frångicks efter överläggning till förmån för en kvalitativ intervjustudie för att möjliggöra djupare svar. Ett samarbete med projektet *Policydialog* inleddes då det var relevant att intervjua liknande aktörer. En gemensam intervjumall utvecklades (se bilaga 1) tillsammans med en forskare på Halmstad högskola med expertis i hur akademisk forskning skapar samhällslig nytta. Relevanta respondenter identifierades i dialog med RE:Sources programledning. Urvalet grundades sig på att respondenterna skulle representera olika typer av verksamheter och inneha olika roller i värdekedjan (se bilaga 2). Tolv semistrukturerade intervjuer har genomförts inom projektet med olika verksamheter som agerar på olika nivåer i samhället, åtta stycken genomfördes via telefon och fyra personligen. Intervjuerna tog mellan en och tre timmar. Övriga verktygsledare inom RE:Source har involverats och tillfrågats vad de ser för behov gällande modell för kunskapsöverföring för att beakta deras perspektiv.

I syfte att studera befintliga metoder för kunskapsöverföring mellan aktörer med olika bakgrund så har semistrukturerade intervjuer genomförts med sakkunniga representanter från Mistra Urban Futures, Vetenskap & Allmänhet (V&A) samt konsultföretaget LightSwitch vilka är organisationer och företag med relevant erfarenhet. Frågor till det strategiska innovationsprogrammet Produktion 2030 har ställts under en intervju genomförd av annan verktygsledare inom RE:Source.

Resultat och diskussion

Resultatet från intervjuerna med representanter från branschorganisationer, företag och kommuner inom RE:Sources sektor visar att många upplever att deras respektive verksamheter har god tillgång till nätverk och kanaler för kunskapsöverföring. De ser ett värde i dessa men upplever det svårt att integrera ny kunskap och fördjupa samverkan vilket krävs för att uppfylla RE:Sources vision. Ökat kunskapsutbyte över sektorsgränser efterfrågas. Vissa önskar dialog och kunskapsutbyte med särskilda aktörer men upplever det svårt att nå på egen hand. Som exempel framkom önskan om bättre dialog och samarbete mellan privata företag och offentlig sektor för att kunna arbeta utifrån ett systemperspektiv. Rapporten *Frikopplingstjänster – en lösning för avfallsförebyggande?* (Svingstedt & Corvellec, 2015) belyser också detta och visar på behovet av bättre samspel mellan avfallsorganisationer och avfallsproducenter för att kunna minska avfallsvolymer. De framhäver dialog och utbyte av kompetens mellan inblandade aktörer som nyckel för att kunna bygga ömsesidiga, fördelaktiga samarbeten som skapar gemensamma värden och leder till minimering av avfall. Rapporten baseras på en kvalitativ studie av hur olika organisationer med ansvar för avfall arbetar med avfallsminimering.

Sammanfattning av behov och önskemål

- Goda exempel på innovationer, samarbetsprojekt, metoder och arbetssätt som bidrar till minimering och nyttiggörande av avfall
- Metoder för att underlätta att ny kunskap omsätts i praktiken
- Funktion för att matcha aktörer intresserade av kunskapsutbyte
- Ökat kunskapsutbyte mellan branscher/sektorer
- Dialog med beslutsfattare
- Hjälp för att utveckla arbetssätt/affärsmodeller
- Stöd i projektuppgifter för att integrera bredare perspektiv och främja innovativa projekt
- Stöd till SME gällande projektansökningar och samverkan ¹

En bredd av aktiviteter och metoder för kunskapsöverföring har framkommit vid intervjuer med sakkunniga. V&A erbjuder bland annat en stor webbaserad verktygslåda med olika metoder för forskningskommunikation för att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare. V&A har även varit den svenska parten i EU-projektet RRI Tools där de har tagit fram en webbaserad verktygslåda för ansvarsfull forskning och innovation. Resultatet av RRI Tools lanserades under våren 2016 och i verktygslådan finns metoder och stöd för att arbeta med RRI anpassat för olika intressentgrupper, däribland en databas med goda exempel på projekt som har använt olika metoder för kunskapsdialog ("la Caixa" Foundation, 2016). Inom Produktion 2030 arbetar de med kunskapsutbyte genom aktiviteter såsom SME- och forskarnätverk, programmöten, workshops samt stöd för mobilitet av personal mellan akademi, institut och näringsliv under kortare perioder. LightSwitch faciliterar kunskapsöverföringsprocesser och arbetar utifrån en metod inspirerad av back-casting. Syftet är att föra över

¹ Baserat på intervjuer med representanter från olika verksamheter, se bilaga 2

kunskap, goda exempel och praktisk erfarenhet från förebild till mottagare och bygga insikter som leder till handling. Utmärkande är ett målorienterat arbete, att processen ska leda till implementering av lärdomar.

Framgångsfaktorer för effektiv kunskapsdialog i RE:Source

- För effektiv kunskapsdialog ska val av metod baseras på kontext, utgångspunkt ska vara deltagande aktörers behov och problemställningar
- Deltagarna behöver vara intresserade och motiverade för att kunskapsdialogen ska leda till handling
- Det är viktigt att personerna som deltar i processen kan driva vidare arbetet internt
- För att kunskapsutbytet ska bli fruktsamt behövs förtroende mellan deltagarna, det är av stort värde att arbeta relationsbyggande från start
- Vid aktiviteter behöver deltagarna känna sig trygga i sammanhanget och miljön
- För att minska sårbarheten vid längre kunskapsöverföringsprocesser är det relevant att flera representanter från en verksamhet deltar för att inte riskera att den uppbyggda relationen brister om en person byter tjänst
- Verktygen i arbetsmodellen ska finnas lättillgängliga vid behov och vara enkla att använda, de behöver förankras i RE:Source för att bli utnyttjade
- För att inspirera andra till kunskapsdialog rekommenderas att goda exempel på hur man kan arbeta med detta sprids inom RE:Source²

Baserat på efterfrågan är ett relevant hjälpmedel en verktygslåda där goda exempel på innovationer, samverkansprojekt, metoder och arbetssätt som bidrar till minimering och nyttiggörande av avfall presenteras. Genom detta går det att visa hur andra har arbetat med att omsätta ny kunskap och utveckla sina verksamheter. För att illustrera hur en sådan verktygslåda kan utformas går det att titta på projektet Hållbara livsstilar-kommunal rådighet. Där lyfts verktyg fram i form av goda exempel och strategier för hur offentlig sektor kan arbeta på olika plan för att underlätta och inspirera människor att leva mer hållbart. Dessa har samlats i en digital verktygslåda på en webbplats där kommuner och andra kan bidra med exempel på hur de har jobbat och jobbar inom olika teman (Mistra Urban Futures, 2016). Projektet har fått mycket god respons och spridning. Trots att frågeställningarna skiljer sig åt ger projektet en fingervisning om hur metoder för kunskapsdialog kan presenteras för RE:Sources aktörer.

Slutsatser och nyttiggörande

Genomförda aktiviteter har gett underlag till hur en arbetsmodell för kunskapsdialog inom RE:Source kan utformas. Med utgångspunkt i identifierade behov och rekommendationer har en schematisk bild tagits fram som beskriver modellen (se figur 1, sida 4). Modellen är uppbyggd kring hjälpmedel och

² Baserat på intervjuer med representanter från olika verksamheter, se bilaga 2

aktiviteter för att stimulera och stödja samverkan och kunskapsutbyte, det som inom projektet kallas för kunskapsdialog. Den är utformad för att kunna vidareutvecklas och anpassas efter medlemmarnas behov och vad som efterfrågas av områdets aktörer.

Infrastrukturen kan stimulera områdets aktörer till utveckling, innovation och samverkan över organisations- och sektorsgränser samt upprätthålla en levande kultur för kunskapsdialog inom programmet. Att förankra kunskapsdialog som arbetsmodell inom RE:Source bidrar i hög grad till RE:Sources vision samt flera av programmets mål, framförallt i uppfyllandet av programmål 1; att RE:Source blir en välkänd, växande och tillgänglig innovationsarena, samt programmål 2; att nya lösningar och affärsmodeller framgångsrikt tillämpas i samhälle och industri.

Nästa steg

För att vidareutveckla projektet och nyttiggöra resultaten är nästa steg att sammanställa en verktygslåda med hjälpmedel utifrån identifierade behov och testa några av dessa med utvalda aktörer. För att undersöka om arbetsmodellen är lämplig bör den presenteras och prövas i anslutning till tillfälle där aktörer inom RE:Source är samlade. Därefter bör arbetsmodellen utvärderas och vidareutvecklas utifrån resultatet för att säkerställa att den uppfyller sitt syfte innan den etableras inom RE:Source.

Projektkommunikation

På RE:Sources webbplats har kunskapsdialog presenterats som arbetsmetod inom programmet. Utöver detta har ingen information eller resultat kommunicerats externt, enbart de som har intervjuats samt övriga projektledare inom RE:Source har informerats om projektet. För att på sikt etablera arbetsmodellen är det dock viktigt att arbeta utifrån en välplanerad kommunikationsplan.

Referenser

”la Caixa” Foundation (2016) *RRI Tools*. <http://www.rri-tools.eu/> [2016-10-26]

Mistra Urban Futures (2016) *Hållbara livsstilar-kommunal rådighet*.
<http://hallbaralivsstilar.se/> [2016-10-26]

Svingstedt, Anette och Corvellec Hervé (2015) *Frikopplingstjänster - En lösning för avfallsförebyggande?* Helsingborg: Institution för service management och tjänstvetenskap, Lunds universitet.

Bilagor

Bilaga 1. Intervjumall, policyanalys och kunskapsdialog

Bilaga 2. Representanter som har intervjuats